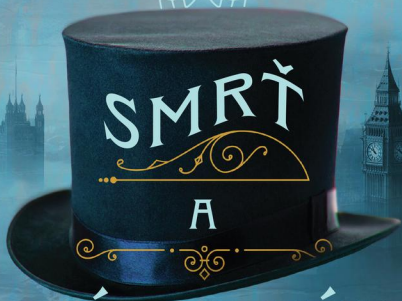

JOSEPH SPECTOR
VYŠETRUJE

KÚZELNÍK

TOM MEAD

Vydal Slovenský spisovateľ, a. s.
Miletičova 23, 821 09 Bratislava 2
E-mail: info@slovenskyspisovatel.sk
www.slovenskyspisovatel.sk
Zodpovedná redaktorka Anna Pokorná
Prvé vydanie
Tlač FINIDR, s. r. o., Český Těšín

Z anglického originálu Tom Mead: *Death and the Conjuror*, ktorý vyšiel vo vydavateľstve Mysterious Press, An Imprint of Penzler Publishers, New York 2022, preložila Zuzana Greksáková.

V publikácii je použitý citát z diela W. Shakespeara *Macbeth* (Tatran, Bratislava 1979) v preklade Jozefa Kota.

Copyright © 2022 by Tom Mead
All rights reserved
Translation © Zuzana Greksáková 2023
Cover Design © Derek Thornton / Notch Design
Cover Photo © Shutterstock
Obálku pre slovenské vydanie upravila Barbara Baloghová.
Slovak Edition © Slovenský spisovateľ, Ltd, 2023

ISBN 978-80-220-2524-9

*Túto knihu venujem
svojej mame a otcovi
a spomienke na J. D. C. (1906 – 1977).*

OBSADENIE

Dr. Anselm Rees, psychiater
Dr. Lidia Reesová, jeho dcéra
Floyd Stenhouse, hudobník (Pacient A)
Della Cooksonová, herečka (Pacientka B)
Claude Weaver, spisovateľ (Pacient C)
Benjamin Teasel, impresáριο
Lucy Levyová, herečka
Marcus Bowman, finančník a záletník
Ralph Tweedy, vydavateľ
Pete Hobbs, obsluhovač výťahu
Olive Turnerová, gazdiná
chyžné, úradníci a komparzisti

George Flint, policajný inšpektor
Jerome Hook, policajný seržant
Joseph Spector, profesionálny kúzelník

PRVÁ ČASŤ

PRÍBEH O ZLODEJOVI

(11. september 1936)

Divadlo si vyžaduje dlhé prsty.

Sarah Bernhardtová: *Spomienky na život*

I

TUHÝ TRÚNOK

Piatok 11. september 1936

V divadle Granátovník horeli vášne ako olejové lampy. „Nevidel si moju náušnicu?“ dožadovala sa Lucy Levyová. Kulisár na ňu len mlčky hľadel a neodpovedal.

Slečna Levyová tskla a odkráčala preč. Prešla okolo personálu v zákulisí, podliezla trámy a prehupla sa popod vešiaky s kostýmami. Klipkala pritom tmavosivými viečkami a nevrle ružové pery sa jej skrivilili do grimasy. Ale po náušnici nebolo ani stopy.

V ten deň sa konala posledná skúška *Slečny Smrť* pred premiérou a atmosféra bola napätá ako klavírna struna. Veľká chvíľa sa pomaly blížila a slečna Levyová (druhá hlavná ženská postava) sa posled-

né dva týždne snažila zachovať pokoj. No po náušnici stále nebolo ani stopy.

Lucy vypochoďovala zo zákulisia a zamierila rovno do stredu javiska. Lodičky jej hlasno klopkali o holé drevo. „Della, ak si mi potiahla náušnicu...“

„Stoj!“ zaznelo zo zákulisia. Bol to Benjamin Teasel. Lucy sa takmer strmhlav zrútila do otvoreného prepadliska. Zastala v poslednej možnej chvíli, noha jej už visela nad prázdnom.

„Mohol to byť ozaj škaredý pád,“ ozval sa druhý hlas. Zo zákulisia na opačnej strane javiska vystúpili dvaja muži. Teasel mal na sebe zelený jednoradový kabát, ktorý mu mal pridať vážnosť. Druhý chlapík bol starší a mal na sebe azda trochu strojený čierny plášť s jasnočervenou hodvábnou podšívku.

Slečna Levyová chvíľu lapala po vzduchu. Žmurkla na Teasela a potom sa obrátila k druhému mužovi. „A vy ste kto?“

„Lucy, nebuď drzá,“ pokarhal ju Teasel. Rád sa hral na mravokárcu. „Toto je Joseph Spector.“ Mužovo meno vyslovil, akoby ho mala poznať.

„Teší ma.“ Spector sa vzápätí usmial. Mal mŕtvolný úsmev, ani čo by sa tam zjavil z dávnych čias. Jeho vyblednutý oblek z čierneho zamatu pripomínal čaro prosperujúcich deväťdesiatych rokov minulého storočia. Mal zvráskavenú tvár pripomínajúcu dokrkvany papier a vpadnuté belasé oči. Nikdy predtým nevidela také svetlé oči. A hoci

chôdzou a vkusom pripomínal starca, mal nežný a akýsi nevinný hlas.

Keď sa zahľadel na Lucy, odpustila by mu akýkoľvek zločin.

Vysvetlil jej, čo tam robí: „Len doladíme ilúziu v treťom dejstve. Mohli by ste, prosím, opustiť javisko?“

A Lucy Levyová, stále lapajúca po dychu a bez jednej náušnice, mlčky odkráčala. No zdržala sa obďaleč dosť dlho na to, aby si vypočula ich polohlasný rozhovor.

„Kristepane,“ zamrmal Teasel, „prisahám, že ju jedného dňa zahrdúsim.“

„Len sa dala uniesť. A ktovie, nechaj to na ňu a sama sa poberie na druhý svet,“ odvetil Spector učupený pri otvorenom prepadlisku. „Je tam dole všetko prichystané?“ zakričal.

„Áno, pane!“ doniesla sa k nemu odpoveď.

Spector sa pousmial a potom žmurkol na Teasela. „Tak sa na to pozrime, čo povieš?“

Po chvíli sa z prepadliska vynorila hrozivá vosková figurína. Jej morbidná tvár civela do prázdneho hľadiska a pazúry na rukách sa jej krivili.

„Skvelé,“ vyhlásil Spector, „ale hádam by som trochu urýchlil časovanie.“

„Zdá sa mi v poriadku,“ oponoval Teasel.

„Musí vyskočiť v zlomku sekundy, Benjamin, nech diváci na sedadlách skríknu od úľaku. Čo keby sme premazali výklopný mechanizmus?“

„Nemáme čas. Musíme si ešte preskúšať Dellin monológ v druhom dejstve. Kde je?“

Ohrdnutý Joseph Spector zamieril do zákulisia. Z vnútorného vrečka si vybral cigaretové puzdro s desiatimi tenkými čiernymi cigarkami. Jednu si hneď vložil do úst a zapálil. Do zatuchnutého vzduchu vydýchol oblak voňavého dymu. Lucy Levyová ho sledovala z malého tienistého výklenku, ukrytého v spleti zákulisných chodieb. Nepozorovane skúmala onoho slávneho Josepha Spectora.

Netušila, koľko má rokov. V rôznom svetle vyzeral raz na päťdesiat, inokedy na osemdesiat. Tak ako všetkým kúzelníkom, aj jemu slúžili podobné pochybnosti na prospech. Lucy to nemohla vedieť, ale Joseph Spector nebolo jeho skutočné meno – ten pseudonym sa s ním tiahol, odkedy pôsobil ako kúzelník v kabarete. A hoci túto kariéru zavesil na kliniec pred vyše desiatimi rokmi, dával si záležať, aby nestratil nič zo svojich slávnych zručností.

Spector kráčal k zadnému vchodu pre hercov, kde sa naňho usmial vrátnik a za štrngotu kľúčov ho vypustil do bočnej uličky. Lucy ho nasledovala, ale nevyrútila sa z dverí ako on. Naopak, pozrela na vrátnika, výhražne si priložila ukazovák k perám a odchyľila dvere. Keď z nich vykukla, zazrela Delu Cooksonovú, ako si v divadelnom kostýme komicky hovie na smetníku.

„Della,“ oslovil ju Spector. „Prečo ste tu vonku?“

Divadelná hviezda sa naňho usmiala. „Niekde predsa musím byť, no nie?“

Aj Lucy musela uznať, že Della Cooksonová je výnimočný zjav. Či už išlo o jej čierne klenuté obočie alebo sotva viditeľnú jamku na brade, i ten najvšednejší mimický pohyb vo vás vyvolal vír emócií. Tvár jej rámovali rozstrapatené gaštanovohnedé vlasy; vyzerala, ani čo by práve vystúpila z fotografie. Bola drobnučká, tak ju ťažko bolo možné označiť za grandióznu, ale gestá a mimiku mala také rozmanité a plné života, až pôsobila nadpozemsky.

No tak ako mnohých iných umelcov, aj ju opakovane trápila malomyselnosť. Úplne ju paralyzovala – často na celé týždne – a pošramotila jej dobré meno. Aj dnes vyzerala sklúčená. Mala poblednutú tvár a jasnočervené pery ako chradnúci suchotinár.

„Ešte sme ani nemali premiéru,“ zúfala si, „a už nás znosili pod čiernu zem.“ Ukázala mu noviny: v nadpise na vynímali dve slová – LACNÝ HOROR.

„Jakživ by som si nepomyslel, že sa vás niečo také dotkne,“ povedal Spector.

„Vám sa to veľmi ľahko hovorí. Vás si nezobrali na mušku.“

„Niečo vám poviem,“ pokračoval starší muž, „to to predstavenie je postavené na *mojich* trikoch a *mojich* ilúziách. Sú mi ako deti. Dozrievajú mnohé roky.“

Della sa naňho smutne usmiala a zmenila tému.

„Koľko máte vlastne rokov, Joseph? Len pre zaujímavosť.“

„Minimálne päťsto. Zreteľne si pamätám španielsku Neporaziteľnú armádu. Úplne mi pokazila desiate narodeniny.“

Della sa zdvorilo zasmiala. „Vy kúzelníci. Nikdy nemáte priamočiaru odpoveď.“

„Presne tak. A preto si ma Teasel najal. Priamočiare odpovede sú mu nanič. *Slečna Smrť* je nepochybne šokujúci príbeh. Preto si vyžaduje tú najprepracovanejšiu mizanscénu. A pre toto javisko je dokonalá. Zrekonštruované divadlo. Veľkolepé priestory. Ak sem Benjamin nepritiahne zástupy, tak potom neviem kto.“

„Starý dobrý Benjamin Teasel,“ dodala Della s neskrývanou zášťou. „A prečo vás sem vôbec poslal? Čakala by som, že vás bude nutne potrebovať na skúške. Všetky tie vaše príšery, čo vyskakujú spod javiska.“

„Pred dvomi mesiacmi som bol nenahraditeľný. No teraz si uvedomujem vlastnú nadbytočnosť.“

„Nie je zvláštne sledovať iných, ako predvádzajú vaše triky?“

„Bizarné je hádam príhodnejšie slovo. Ale nachádzam v tom aj určité potešenie. Predsa len, tie kúzla stále fungujú. A o to ide, no nie?“

Della si odpila z čutory. „Dáte si?“

Spector si vzal fľašku. „Čo pijeme?“

Mykla plecami. „Radšej o tom nepremýšľam.“

Spectora po chvíli premohla zvedavosť. „Čert to ber.“ A hltol si. Alkohol mu spálil hrdlo a rozhorel sa mu dolu pažerákom. Sucho, no hlasno zakašľal. „Riadne tuhý trúnok,“ povedal.

Della sa zasmiala. „Joseph, nikomu o tom nehovorte, dobre? O mojom pití. Mám len nervy z premiéry. Skoncujem s tým, keď hru uvedieme.“

Spector sa na ňu usmial, ale nič nepovedal. Vzápätí sa rýchlo rozlúčil a odkráčal z divadla. Premiéra je tu čo nevidieť – už o pár hodín –, poradia si i bez neho. Znova sa pozrel na pútač nad vchodom do budovy (DELLA COOKSONOVÁ AKO SLEČNA SMRŤ) a potom sa stratil v mori potulujúcich sa duší na Strande, stal sa len ďalšou sivou šmuhou. Vliekol sa ku Kostolu svätého Martina v poliach s vyhrnutým golierom, ktorý ho mal chrániť pred ostrým jesenným vzduchom.

Lucy Levyová potichu zavrela zadné dvere a na tvári sa jej zračil chladný úsmev.

II

SLEČNA SMRŤ

O bloha za oknami domu vo štvrti Dollis Hill nadobudla hrozivú tmavofialovú farbu. Neskoré popoludnie uvrhlo Londýn do ťaživej atmosféry. Doktor Anselm Rees si za stolom písal poznámky, zatiaľ čo Pacient A ležal na koženom diváne na opačnom konci miestnosti, upieral pohľad na strop s ozdobnými rímsami a rozprával príbeh.

„Nemôžem sa pohnúť. Ležím paralyzovaný, ani nedýcham, keď vtom zbadám v tme pár očí. Rozhliadam sa, snažím sa zaostriť. A potom sa otvoria dvere dokorán. Tmavá postava vkláza do miestnosti a zastane pri posteli.“

„Tá postava... kto je to?“ spýtal sa doktor Rees s jemným prízvukom.

„Môj otec.“

Rees prikývol – presne to čakal.

„Ale vyzerá inak. Ako duch.“

„A váš otec – váš skutočný otec – je stále nažive?“

„Áno. Nevideli sme sa ani sme spolu nehovorili už pár mesiacov, no má sa dobre, je živý a zdravý.“

„Netrápia vás obavy alebo úzkosť, že sa mu pohorší?“

„Neviem o ničom. Ale v tom sne stojí pri posteli a uprene na mňa hľadí. Má na sebe akési rúcho pripomínajúce mníšsky habit. Až mám pocit, akoby som ležal na oltári a otec sa ma chystal obetovať nejakému pohanskému bohu.“

„A potom?“

„A potom sa načiahne, roztrhne si rúcho a odhalí holú hrud'. A ja...“ Pacient A sa na chvíľu odmlčal a snažil sa upokojiť. Očividne sa mu ten príbeh rozprával veľmi ťažko. „A prvý raz vidím, čo sa mu stalo.“

Doktor Rees s očakávaním sledoval svojho pacienta, hrot pera váhal nad stranou v zošite.

Mladší muž pokračoval: „Hrud' sa mu premení... na ústa. Otvára sa ako sánka a ja hľadím na dva rady nablýskaných zubov, ostrých sťa britvy. A v hrudi, kde by mu malo biť srdce, zočím... jazyk.“

Pacient A ukončil monológ a oči sa mu zaliali slzami.

„A tým sa sen končí?“ pokračoval Rees.

„Nie, nekončí. No dnes vám ho nevládzem dopovedať.“

„Rozumiem. Necháme to na budúce sedenie. Ale mám zopár teórií o symbolike vášho sna.“

„Otec!“

Pacient A vyskočil na rovné nohy. „Kto to je?“ zjačal. „Kto to volal?“

„To je len moja dcéra Lidia,“ odpovedal doktor Rees. „Je hore na poschodí.“ Svižne vykročil k dverám a otvoril ich. „Čo je, Lidia?“ zakričal.

„Je tu Marcus,“ odvetila. „Zazrela som jeho auto.“

„Ach,“ vzdychol doktor a obrátil sa k pacientovi. „Tak mi zajtra zavolajte a budeme pokračovať. Zatiaľ vám aspoň predpíšem ďalšie balenie veronálu.“

„S vašou dcérou som sa ešte nestretol,“ povedal Pacient A neprítomne.

„Nie. Zatiaľ neordinuje, ale má pôsobivý prehľad o psychiatrii a momentálne pracuje na viacerých článkoch pre časopis *New Statesman*,“ odvetil Rees. Opieral sa o pracovný stôl a nečitateľne mu vypisoval recept. Potom ho odtrhol a podal mladíkovi.

„Ak dovolíte,“ osmelil sa Pacient A, „rád by som odišiel cez záhradu.“

„Nech sa páči,“ odpovedal Rees. „Chápem, naše stretnutia majú ostať len medzi nami. Prosím.“ Starý doktor odkráčal k francúzskym oknám a z vrec-ka saka vytiahol kľúč. Odomkol a vypustil pacienta do záhrady. Za úzkym pásom zo sivého kameňa sa nachádzala stvrdnutá zem a pústy kvetinový záhon.

Pacient A nebol až taký mladý, ako vyzeral. Oko-